

LHV Noortepank esitleb:

Kuiddas mitte olla vaene?

Ostude kursus

Mis on emotsioonios?

Emotsioonios on **planeerimata ost**, mille teed ilma, et oleksid enne rahalist väljaminekut tõsiselt kaalunud ja mõelnud, kas tegu on ikka hädavajaliku ning parima võimaliku ostuotsusega.

Ühtlasi on emotsiooniosstud üks peamisi põhjuseid, miks paljud eestlased elavad palgapäevast palgapäevani: neil **puudub oma kulutuste üle kontroll**.

Kõlab tuttavalt, eks!

**Aga kuidas vältida
emotsiooniosete ja saada oma
kulutused kontrolli alla?**

Samm nr 1.

Loo suuremate ostude jaoks eraldi säästukonto

Nagu taskurahakursusel õpetasime, on nii ootamatusteks kui ka suuremateks ostudeks **tark koguda raha ette.**

Nii väldid olukorda, kus avastad, et **säästmiseks plaanitud raha** sul enam lihtsalt pole, ja kuu lõpuks on näpud nii põhjas, et **vajalike ostude** jaoks raha ei jagugi.

Samm nr 2.

Kui saad taskuraha, pane esimese asjana osa sellest kõrvale

Põhireegel: kui saad taskuraha või palka, kanna planeeritud eurod kõigepealt kohe oma säästu- ja/või unistuste kontole. Nii ei teki sul kiusatust kulutada seda raha hoopis mõne ostuhetkel hea ideena tunduva, aga tegelikkuses ebavajaliku asja ostmiseks.

Kui su pangakontolt vaatab vastu väiksem rahasumma, mõtled sa ilmselt enne kaks korda, kui jooksed seda kulutama.

Samm nr 3.

Kavanda oma ooste

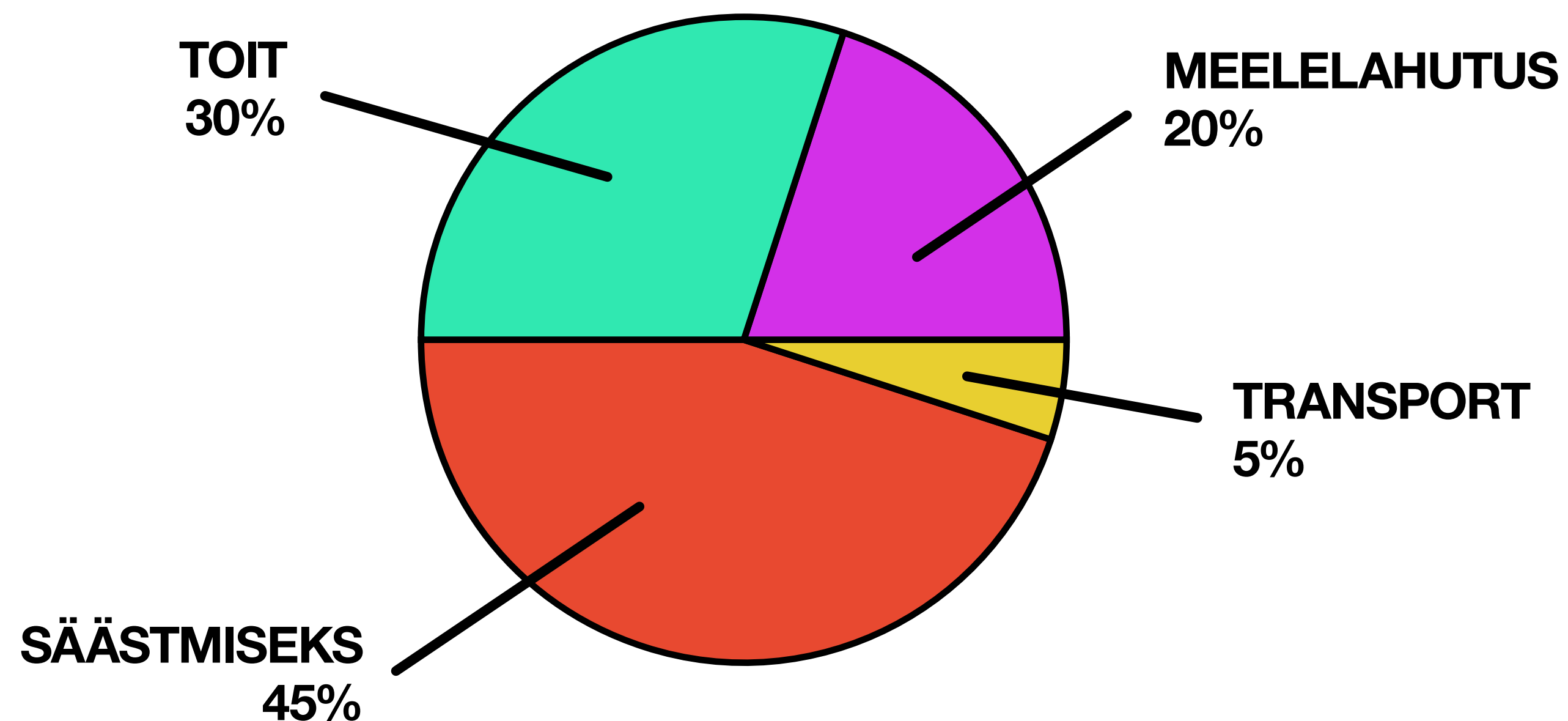
Loo endale süsteem, mille järgi **kavandad oma järgmise kuu kulutused**. Abiks on möödunud kuu kulude ja tulude ülevaade. Kuna iga kuu on aga erinev (detsembris kulutad näiteks jõulukinkide ostmiseks rohkem raha), siis suhtu sinagi oma eelarve planeerimisse kuupõhiselt ja ausalt. Pea meeles, et **üle oma võimete elamine pole teema!**

Teine võimalus on **planeerida oma järgmise kuu kulud protsentuaalselt**. See tähendab, et sa teed plaani selle kohta, kui suure osa oma taskurahast sa säästad ning kulutad toidule, meelelahutusele ja muule.

Samm nr 3.

Kavanda oma oste

Kulude protsentuaalne planeerimine.

Ülesanne

Mõttele välja ja pane kirja, kui suure summa saad endale lubada järgmisel nädalal või kuul lihtsalt kulutamiseks. Lisa see oma eelarvele.

Nii saad ostude kavandamist tasapisi harjutada ja ei pea kohe kõikidest sest-et-lihtsalt-tahan-ostudest loobuma.

Samm nr 4.

Ära maksa täishinda

Allahindlused on su sõbrad,
sest tänu neile kulutad oma ostudele vähem eurosid.

Ära osta asju keset hooaega.

Paljud tooted on hooajavälisel ajal palju odavamad.

Näiteks jalgratta saad sügisel ilmselt parema hinnaga kätte kui kevadel.

Kui soovid, et planeet kestaks, ning tahad teha väiksema rohelise jalajäljega otsuseid, siis mõtle oma ostud hoolikalt läbi ja **eelista taaskasutust**. Kõige kestlikum lahendus on muidugi kanda iga riideese ribadeks ja loobuda üldse emotsioonistudest.

Samm nr 5.

Ära maksa täishinda

Ära osta asju, mida sul vaja pole.

Nii lihtne see ongi!

Tuleta endale enne iga planeerimata ostu meelde, mis on su **unistused ja rahalised eesmärgid**. Mille nimel sa raha kogud? See aitab sul oma ooste kriitiliselt hinnata, sest isegi üks ostmata jäetud 2-eurone kohv aitab sind lähemale 100 või 200 euro või hoopis suurema summa säästmisele.

Samm nr 5.

Ära maksa täishinda

Emotsiooniositude vältimiseks tee näiteks nii:

arvuta ostu hind ümber **päeva taskurahaks** või **töö-tundideks** ja mõtle, kas see on ikka neid eurosid väärt

tee endale ostu **plusside ja miinuste tabel**.
Kui miinuseid on rohkem, ei ole sul seda asja ilmselgelt vaja

lühka ost edasi vähemalt 48 tundi

kui tead, et sul pole sel päeval ees ühtegi vajalikku ostu, **jäta pangakaart koju**

Ülesanne

Pane kirja oma kolm viimast ostu ja mõtle läbi, kas need olid ikka vajalikud.

Pea siis meeles, et rahabossiks saad, kui:

- ✓ kogud suuremate ostude jaoks raha eraldi kontole,
- ✓ paned taskuraha saamisel esimese asjana kõrvale säästudeks kavandatud summa,
- ✓ planeerid oma ooste,
- ✓ teed ooste allahindluste ajal,
- ✓ ei tee emotsiooniooste.

Aja rahaasju targalt ja

#äraolevaene

lhv.ee/noor